

Îndatoriri fundamentale ale credincioșilor

Pr. Lect. Dr. Mihai IOSU

Ar putea fi numite *obligații esențiale*. Dintotdeauna, dar îndeosebi astăzi, termenul *obligație*¹ a stârnit reacții adverse, producând tensiuni, mai mult sau mai puțin evidente, dar mereu în defavoarea stabilirii și menținerii unui climat pașnic și responsabil, la nivelul comunităților creștine. Când, de la înălțimea amvonului, preotul prezintă lista *obligațiilor*, ce cad în sarcina credincioșilor săi, consider că întreg planul său pastoral-misionar are de suferit. Termenul, din start, creează fie lacune în comunicare, fie înveninează procesul de transmitere și receptare a informațiilor sau rugămintilor, punând, astfel, sub semnul întrebării reușita unei acțiuni ce se vrea a fi desfășurată în spiritul binelui comunitar. A fi obligat înseamnă să nu ai alternativă, iar declinarea împlinirii unei obligații poate duce la privațiuni, care lezează fie latura personală, fie interesele unui grup. Obligația inhibă latura afectivă și o exacerbează pe cea refractară.

De preferat este termenul *îndatoriri*, unde subiectul se simte mai implicat și, cunoscând în detaliu despre ce este vorba, se simte mai responsabilizat, în a fi părtaș, a sprijini și apoi în a se bucura, împreună cu ceilalți membri ai comunității, de realizările obținute. În economia unui succes în activitatea pastorală, a te simți dator că ești creștin, credincios și susținător al unui program pastoral, duhovnicesc și gospodăresc, deci participant activ la viața comunității, este un mare câștig, element care, de fapt, dă sens celui în cauză.

Pentru ca preotul să se poată exprima, fără ca glasul lui să sune *ca o aramă sunătoare și ca un chimval răsunător* (I Co 13, 1), și apoi să-și poată justifica rolul și rostul, conform textului paulin: *Iată, vin să fac voia Ta, Dumnezeuule* (Evr. 10, 9), are nevoie de reușite, de izbânzi pe toate palierele, realizări împărtășite apoi păstoriților.

Un crez al celui păstorit să fie și acesta: mă simt îndatorat pentru că doresc să fiu un membru activ al parohiei, vreau să sprijin toate cauzele nobile ce au loc în comunitate, să fiu, după puteri, un promotor al binelui și frumosului, de care să

¹ *Mic dicționar enciclopedic*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p. 665. Cel obligat este constrâns, silit să facă un anumit lucru.

beneficiez eu și cei de după mine, spre slava lui Dumnezeu, fiind convins că mult pot puținii buni, împreună.

„Parohia, prin biserica ei de pe deal sau din mijlocul satului, prin preotul ei devotat lui Dumnezeu și oamenilor, este un centru de viață religioasă-morală, un câmp hotărât de muncă pentru binele vremelnic și veșnic al credincioșilor. Ea este ca o ramură cu multe frunzulițe, în copacul cel mare al Bisericii. Prin această ramură trebuie să treacă, până la ultima frunză, seva cu care se hrănește întregul organism al Bisericii”².

Voi dezvolta și detalia, în cele ce urmează, câteva dintre îndatoririle esențiale ale credincioșilor, care, prin împlinirea lor, vor aduce: parohiei, noblețe și avânt, preotului, pe acei colaboratori destoinici care vor înnobila viața parohiei, și loruși, satisfacția lucrului bine făcut.

1. Datoria de a participa, cu cât mai deasă frecvență, la slujbele Bisericii, preponderent în duminici și sărbători și de a se împărtăși cu Sfintele Taine

Împlinirea unei astfel de îndatoriri presupune încadrarea în universul cunoașterii precum și un permanent neastâmpăr pozitiv în a afla trecutul, marcat de frământări și decantări de evenimente ale vieții creștine, precum și prezentul presărat cu provocări și dorințe de a fixa și apoi de a beneficia de bine, adevăr și frumos, toate filtrate prin voia și legea divină. În ceea ce privește viitorul, preocuparea credincioșilor se leagă de ceea ce vor lăsa în urmă și de felul cum vor pregăti *marele trecere* și, mai ales, cum vor fi pregătiți în pragul ei. „Lumea de azi, cu progresul ei material și tehnologic, respinge orice aluzie la realitatea celeilalte lumi. Spiritul modern este dominat de cuceririle științifice din lumea materială și exclude orice idee despre veșnicie. Creștinismul de astăzi trebuie să arate că atenția acordată vieții veșnice aduce cu sine și o transformare a acestei lumi”³, participarea la cultul divin public fiind o dovadă a interesului în a afla ce este lumea, cine a creat-o, cum poate fi guvernată și, mai ales, păstrată la parametri care-i permit omului să se bucure de ea și în ea, în vremelnicia ei luptând să câștige mântuirea.

Din mărturiile înaintașilor, dar și din experiențe personale, rezultă că „folosul duhovnicesc al frecventării bisericii este real și cu influențe binefăcătoare asupra conduitei și vieții credincioșilor, dacă această frecvență nu este o simplă obișnuință sau formă ci pornește dintr-o nevoie sufletească sinceră și adâncă, din nevoia de a-L căuta pe Dumnezeu, prin trăirea poruncilor Lui”⁴.

² Prot. Dr. Vasile Coman, „Viața parohiei”, *MA*, Anul III, nr. 1-2, ianuarie-februarie 1958, p. 122.

³ Mitropolit Emilianos Timiadis, *Preot, parohie, înnoire*, Ed. Sofia, București, 2001, p. 263.

⁴ *Îndrumări misionare*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al B.O.R., București, 1986, p. 644.

Pr. Lect. Dr. Mihai Iosu.

Nu preotul trebuie să se considere beneficiarul împlinirii rânduielilor de cult, cât credincioșii, cei ce formează baza comunității parohiale. „Preotul este, în parohia sa, un slujitor al lui Dumnezeu, un reprezentant sau delegat al Mântuitorului, pentru continuarea lucrării Sale de mântuire a sufletelor, un organ al Sfântului Duh, pentru sfințirea și conducerea credincioșilor pe căile mântuirii”⁵. Credincioșii au rolul lor bine precizat în cadrul cultului divin creștin, acela de a fi prezenți, de a susține buna desfășurare a actelor de cult prin aducerea ofrandelor necesare, de a fi promotorii și susținătorii cântării în comun la slujbele liturgice, de a recepta în mod corect învățătura creștină și de a se împărtăși cu Sfintele Taine. Prezența activă, participarea simțită și smerită a credincioșilor în cadrul cultului divin, devine o prioritate și o astfel de cerință nu este tratată oricum. Ea presupune și o pregătire launtrică sau spirituală. „Credinciosului care vine la biserică i se impune o stare de curățenie și o înălțare spirituală. Dacă preotului i se cere o viață la înălțimea celei a Domnului, simplilor credincioși li se cere... o pregătire spirituală care să egaleze în vrednicie pe aceea a ucenicilor lui Hristos”⁶.

După o astfel de pregătire, la care se adaugă și cea exterioară, cel prezent și participant devine mai interesat în a nu rata o asemenea șansă, sporind gradul de conștiință, de a privi, primi și recepta tot ce se cade. „Când te afli în Biserică și vrei să te împărtășești cu dumnezeieștile lui Hristos Taine, să nu ieși până nu primești pacea desăvârșită. Stând într-un loc să nu te miști de acolo până la apolis. Gândește-te că stai în cer și întâmpini pe Dumnezeu cu Sfinții Îngeri. Și-l primește pe El în inimă. Pregătește-te cu frică și cu cutremur mult, ca să te afli, cu vrednicie, între Sfintele Puteri”⁷. Sfaturile de mai sus sunt de o perpetuă actualitate și de o importanță covârșitoare în ceea ce-l privește pe credinciosul responsabil, care vrea să se îmbogățească spiritual, cel care nu vrea să facă lucrul pe jumătate, nici distorsionat sau inefficient.

Prezența, dar mai ales participarea la Sfintele Slujbe face din credincios, un om responsabil, interesat și pregătit spre a beneficia de roadele acestui statut. Alternativa este una păgubitoare, lovind în propriile interese și îndepărtându-l pe creștin de obiectivele ce-i sunt hărăzite.

„Orice motiv de a nu merge Duminica la biserică este o încercare de a-L evita pe Hristos, de a te feri de Hristos. El ne deranjează și de aceea noi încercăm să-L

⁵ Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Despre preoție*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2004, p. 152.

⁶ Pr. Ieremia B. Ghita, „Comportarea creștinului în biserică”, *MB*, Anul XXX, nr. 4-6, 1980, p. 292.

⁷ Avva Filimon, „Cuvânt foarte folositor”, în *Lumina din inimi*, Spiritualitate isihastă în traducerea și tâlcuirea Părintelui Stăniloae, Ed. Trinitas, Iași, 2003, p. 430-431.

evităm. Ești tu înfricoșat să vii în contact cu Iisus? Frica aceasta nu este altceva decât frica de propria fericire. Tocmai pentru această fericire a ta a intrat Hristos în viața ta. Nu există ceva mai frumos pe lume decât viața petrecută împreună cu El și nimic mai mareț decât o viață trăită pentru El”⁸.

Nu vorbim aici de un simplu act de prezență, ci de statutul de participant activ și conștient la o lucrare diferită de altele și în care cel prezent și pregătit se împărtășește cu Cinstitul Trup și Scumpul Sânge al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. „Însuși Hristos cu puterea Lui de jertfă Se sălășluiește în noi ca viață în duh de jertfă, contrară poftelor și mâniei în care se manifestă egoismul nostru sau slăbiciunea și tocirea noastră. Hristos, cu Care ne unim, ne ajută să slăbim la culme slăbiciunea obișnuinței spre păcat, care, aproape fără să observăm, se manifestă în noi păcate”⁹.

Împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului îi deschide celui vrednic de aceasta noi perspective, ce-i înnobilează viața și acțiunile. „Părtași de viață dumnezeiască ne face, dându-Se pe Sine de mâncare cum numai El știe, și cei ce au primit de la El o astfel de simțire mintală, încât, prin gustarea acestei mâncări, să cunoască prin cunoștință adevărată că bun este Domnul. Prin aceasta, pe cei ce mănâncă îi umple de o calitate dumnezeiască ce-i îndumnezeiește, ca Unul ce stă în chip vădit și se numește pâine a vieții și a puterii”¹⁰.

Bunătatea lui Dumnezeu, la care omul face apel de nenumărate ori, este simțită și trăită la chemarea slujitorului, preot sau diacon: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, apropiați-vă!” Fără credința într-un Dumnezeu personal n-ar fi o frică unită cu iubirea. Cunoscând prin credință că în Potir este Trupul și Sângele Domnului, Care S-a jertfit pentru ei și li Se dăruiește prin iubire dar și de frică, cunoscându-și nevrednicia lor... Dacă ne împărtășim de Domnul cu pocăință și frică, El ne va întări să continuăm pocăința noastră și să ajungem la iertarea de la judecata din urmă și la viața de veci”¹¹. Plini de emoție și responsabili ajungem la convingerea că „aceste sentimente trebuie să ne însoțească cu atât mai mult în apropierea de Trupul și Sângele Domnului, cu cât El S-a răstignit și ni Se dăruiește în stare de jertfă, din iubire pentru noi, cu voința de a ne duce pe toți la această unire cu El, prin dragoste. El vrea să ne unească pe toți în Sine, ca să găsim în El și în unirea dintre noi, toată fericirea”¹², descoperind și bucurându-ne în același

⁸ Mitropolit Emilianos Timiadis, *op. cit.*, p. 94.

⁹ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia Ortodoxă*, Ed. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986, p. 342.

¹⁰ Sfântul Maxim Mărturisitorul, „Tâlcuire la Tatăl nostru”, în *Filocalia II*, Sibiu, 1947, p. 258.

¹¹ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, p. 351-352.

¹² *Ibidem*, p. 352.

Pr. Lect. Dr. Mihai Iosu.

timp, de marele adevăr, prin care aflăm că „prin jertfa Crucii și prin jertfa euharistică ce o actualizează, porțile închise ale raiului, adică ale veșniciei fericite, ne sunt mereu deschise. Sfânta Euharistie este merindea veșniciei pentru creștinul ce a urmat poruncile divine”¹³.

2. Datoria de a susține, întări și mărturisi credința Bisericii Ortodoxe

Se amintește mereu de participarea activă a credincioșilor. Aceștia se pot bucura, în biserică, în cadrul generos al rânduielilor de cult, de pregătirea necesară și de împărtășirea cu Hristos, fiind demni beneficiari ai Sfintei Liturghii. Dar, ca și în cazul preoților, și credincioșii sunt chemați să se angajeze plenar în a susține și în a se împărtăși și de Liturghia de după Liturghie. Ieșind din biserică ei se simt mandatați în a împlini îndemnul Mântuitorului: *Du-te și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu! (Mc 5, 19)*.

„Starea sufletească a credinciosului care se înapoiază acasă după participarea la biserică, într-o zi de sărbătoare, este o stare de înălțare și mulțumire... Biserica nu este o simplă casă de adunare, în care credincioșii sunt chemați spre a fi evangelizați, numai spre a li se citi cuvântul lui Dumnezeu, ci este, mai ales, un loc în care este prezent Hristos, un loc de înălțare și sfințire a vieții”¹⁴. De aici se primesc cele necesare unei viețuiri conforme cu voia lui Dumnezeu Care este, de fapt, sursa nesecată a binelui, cu adevărat, bine făcut, cu consecințe pozitive în întreg palierul existențial. „Realizarea în biserică a unei atmosfere de evlavie colectivă îl ajută pe fiecare să se ridice deasupra propriei staturi spirituale obișnuite și să participe la momente de intensă trăire spirituală, cu efecte binefăcătoare după întoarcerea la ale sale”¹⁵.

Datoria de a întreține și consolida credința ortodoxă vine ca o consecință firească a integrării credincioșilor în viața și spiritul parohiei lor, „spirit care trebuie să reflecte o viață dinamică. Iar acea parohie care reflectă o spiritualitate dinamică a fost receptivă și a cooperat cu puterea transformatoare a Evangheliei. Parohia statică... nu a permis mesajului evanghelic să atingă ființa interioară a parohienilor”¹⁶.

Îmbogățindu-se din comoara de învățături deținute și promovate de Biserică, factorul dinamizator al parohiei, credinciosul autentic nu numai întreține climatul ce stabilizează și înalță sufletele și existența, ci devine un fervent mărturisitor al

¹³ Preot Sebastian Buchiu, „Cunoașterea și trăirea adevărului de credință în viața creștinului”, *B.O.R.*, Anul CI, nr.1-2, ianuarie-februarie 1983, p. 77.

¹⁴ *Îndrumări misionare*, p. 644.

¹⁵ *Ibidem*, p. 644.

¹⁶ Mitropolitul Emilianos Timiadis, *op. cit.*, p. 259.

învățăturilor celor bune și folositoare. „Păstrarea dreptei credințe creștine ortodoxe este principala îndatorire a creștinului, în relația cu Dumnezeu și cu Biserica, precum și față de propria viață și mântuirea în Hristos, deoarece nimic pe lume nu este mai de preț, pentru el, decât mântuirea sufletului”¹⁷.

Planul pe care îl poate folosi cu maximă eficiență este cel personal, unde mărturia lui este deosebit de convingătoare, Puterea exemplului este cea care mișcă, tulbură și apoi limpezește viața celor care pescuiesc în ape tulburi.

3. Datoria de a viețui potrivit învățăturii de credință ortodoxă

„Creștin adevărat și deplin este omul care, prin viețuirea cu Hristos și în Hristos, a reușit să-și modeleze viața întocmai după aceea arătată lumii de Mântuitorul Însuși, în vremea petrecerii Sale ca om între oameni și după învățătura netrecătoare pe care El a lăsat-o Bisericii și fiilor ei duhovnicești”¹⁸. Această tipologie a fost și a rămas în gama preocupărilor Bisericii, ca un deziderat prioritar în vederea obținerii unui succes pastoral de efect și de durată. „Creștinul *zidit prin Hristos* (Ef 2, 10), acela în care S-a întipărit Hristos (Ga 4, 19); credinciosul care, petrecând cu adevărat în dragoste, *crește mereu până la măsura Aceluia care este Hristos* (Ef 4, 15), până la înălțimea *bărbatului desăvârșit*; cel ce s-a realizat după *măsura deplină a staturii lui Hristos* (Ef 4, 13), acela se și arată pe sine între oameni în chip deosebit, acela își exteriorizează lăuntricul prin trăsături specifice și esențiale unui caracter creștin”¹⁹.

Acest nou standard de viață, cuprins în sintagma dreaptă viețuire creștină, devine și rămâne o preocupare cotidiană, făcându-l pe cel ce-l atinge și se păstrează la înălțimea lui, un demn urmaș al Mântuitorului, cel ce va putea recunoaște, cu smerenie dar și cu fermitate: *Toate le pot în Hristos Cel ce mă întărește* (Flp 4, 13). „Dreapta viețuire creștină stă pe temelia dogmelor și constă în cunoașterea și împlinirea adevărului dumnezeiesc. Poruncile Bisericii alături de sfintele canoane ale sinoadelor ecumenice și particulare sunt dreptarul vieții creștine”²⁰. Pe acest tărâm însă credinciosul nu este doar un trăitor atent și comod, ci trebuie să fie un luptător și un jertfitor pe altarele credinței drept-măritoare și sănătoasei viețuiri. „Garanția și condiția păstrării dreptei credințe este însăși viețuirea morală a creștinului după poruncile lui Dumnezeu, pe care Biserica le propovăduiește tuturor și după a căror împlinire sau neîmplinire apreciază viețuirea creștină a acestora”²¹.

¹⁷ Pr. Prof. Dumitru Radu, „Păstrarea dreptei credințe, condiție a dobândirii mântuirii”, *B.O.R.*, Anul CI, nr.1-2, ianuarie-februarie 1983, p. 68.

¹⁸ Prot. Dumitru Călugăr, *Portretul unui creștin, M.A.*, Anul III, nr. 1-2, ianuarie-februarie 1958, p. 105.

¹⁹ *Ibidem*, p. 105.

²⁰ *Îndrumări misionare*, p. 662.

²¹ *Ibidem*, p. 663.

Pr. Lect. Dr. Mihai Iosu.

Credinciosul cel ce se vrea a fi credibil și care dorește să beneficieze de statutul de creștin autentic trebuie să însumeze în viața sa calitățile cerute. „Adevăratul creștin rămâne obligat de conștiință să cultive iubirea în sufletul său, să se zidească, fără încetare, prin căldura celei mai curate iubiri, să trăiască puternic în ea și prin mijlocirea ei și să-i cuprindă și pe alții în sfera iubirii sale”²². Sfera acestei virtuți devine, la rândul ei, sursa din care „izvorăște mila creștină, care este o notă esențială și aparține, cu necesitate, personalității unui adevărat credincios al Bisericii noastre”²³.

Din același izvor vor curge și alte însușiri pozitive ca: blândețea, smerenia, dreptatea, bunătatea, sinceritatea și cumpătarea, toate acestea înnobilându-i viața și sporind eficiența puterii exemplului personal.

4. Îndatorirea de a asculta de preotul paroh, sprijinindu-l în realizarea programului pastoral, misionar

Această responsabilitate ne reamintește sfatul apăsător al Sfântului Apostol Pavel: *Ascultați pe mai marii voștri și vă supuneți lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea seama de ele (Evr 13,17)*. Nu este vorba de o supunere necondiționată, nici de o subordonare asemenea celei din antichitatea păgână, formula care se impune fiind cea de împreună lucrare pentru atingerea unui scop nobil, pentru realizarea unor obiective ce vin să susțină traiul unei vieți creștine. Preotul nu a fost niciodată un satrap, prezența lui în parohie fiind spre propășirea celor ce o compun, totul trebuind a fi spre slava lui Dumnezeu și spre folosul celor păstoriți.

Ascultarea nu este un act umilitor, ci un factor de disciplinare a vieții. Celui ce i se cere ascultarea nu este redus la tăcere și nu este supus la o împlinire seacă a unei acțiuni. Cel față de care se face ascultare este cel ce știe ce trebuie făcut într-un context material sau spiritual anume, cel care își asumă o responsabilitate, cel care are calitățile managerului în conducerea unei unități sau a unui proiect.

Oricine primește să fie părinte duhovnicesc se angajează să-i susțină pe cei peste care este pus și față de care este uneori și supus, susținere realizată prin toate mijloacele de care dispune, iubirea fiind cea mai înțelegătoare și devotată. „Iar tu, părinte duhovnicesc, călăuză acestei turme sfinte, fii drept față de frați, plin de băgare de seamă, având grijă să te porți față de ei ca un părinte. Te sfătuiesc cu stăruință să ai grijă de toți, ocupă-te de toți, sprijină și susține, sfătuiește, încurajează, învață, mângâie; dă celor bolnavi sănătate, celor slabi, sprijin, celor lipsiți de curaj le dă putere; îndreptează pe cei care greșesc, iartă de șaptezeci de ori câte

²² Prot. Dumitru Călugăr, *art. cit.*, p. 107.

²³ *Ibidem*, p. 108.

șapte, după cuvântul Domnului; că e mai bine ca, imitându-L pe Domnul, să dăm răspuns pentru bunătatea noastră, că am mai lăsat să treacă unele amănunte din cele datorate, decât să fim osândiți ca nemiloși și lipsiți de dragoste părintească fiindcă am cerut o dreptate extremă”²⁴.

Preotul și credincioșii săi nu sunt doar două categorii distincte, cu statute diferite, ci sunt și factorii ce interacționează în așa fel încât turma să aibă un păstor vrednic, iar păstorul să aibă obiectul misiunii sale, creștini, bine intenționați, bine pregătiți și bine orientați în vederea obținerii mântuirii. „Relațiile dintre păstor și credincioși se bazează pe caracterul sacramental al preoției, pe misiunea preotului de deținător și împărțitor al harului divin, de sfințitor al principalelor momente și împrejurări din viața fiecăruia și al lucrurilor de care are nevoie pentru viața sa religioasă”²⁵.

Este un fapt incontestabil că, fiii Bisericii, „credincioșii nu aleargă bucuroși la preoții care-și fac slujba de *mântuială*, care slujesc fără convingere și fără pătrundere, care se grăbesc să termine mai repede slujba”²⁶.

Fiecare credincios trebuie să se considere, nu un subordonat, mai mult sau mai puțin disciplinat, cu interese egoiste, ci un colaborator al preotului, un factor cointerestat în a iniția și păstra un climat de conlucrare pentru ca mecanismele vieții parohiale să funcționeze la nivel optim. Viața parohiei este una complexă, unde împreună lucrarea sau doar mâna de ajutor, devin acte de vrednicie care atrag, la rândul lor, acte de apreciere.

Ascultarea față de preot și sprijinul dat acestuia, la realizarea unor obiective la nivel parohial, dau credinciosului acea notă de om conștient și responsabil, integrat și implicat în viața parohiei. Care ar fi obiectivele la care implicarea credinciosului, prin acea mână de ajutor, poate duce la progres material și spiritual? Pentru a avea o viață parohială prosperă, credinciosul poate participa „la construirea și renovarea bisericii, a caselor parohiale și a altor lăcașuri de interes creștin și bisericesc, la procurarea de obiecte, veșminte și alte lucruri pe seama bisericii, la înființarea și aranjarea bibliotecii parohiale, la aranjarea și înfrumusețarea cimitirului, la ajutorarea celor lipsiți etc.”.

Orice realizare materială, și nu numai, trebuie să aducă aceleași bucurii, atât preotului, cât și păstoriților lui. Orice acțiune desfășurată în parohie trebuie să fie revendicată de comunitate și nu de un om sau de un grup de persoane. Toate împlinirile să fie considerate izbânzi colective, de ele bucurându-se toată suflarea.

²⁴ Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *op. cit.*, p. 155.

²⁵ *Ibidem*, p. 156.

²⁶ Pr. Prof. Dr. Gheorghe Lițiu, Pr. Lect. Dr. Dorel Man, *Curs de Teologie Pastorală*, Ed. Universității din Oradea, 2002, p. 111.

5. Fiecare credincios trebuie să aibă o conștiință puternică de enoriaș

Se vorbește adesea de spiritul comunitar, de cel de castă sau de turmă (a se elimina sensul peiorativ), reliefându-se cadrul specific, delimitat ca spațiu și particularizat prin obiceiuri, acceptate și păstrate de toți membrii, cu norme și reguli precise, cu identitate proprie. Cel ce recunoaște și întreține acest spirit comunitar își manifestă deschis conștiința de membru responsabil și fidel al unei astfel de comunități. „Spațiul spiritual comunitar în care se realizează comuniunea-comunitatea în Hristos și se formează realitățile personale hristocentrice e sinaxa (adunarea) de cult a Bisericii având drept centru și punct culminant al ei, dumnezeiasca Euharistie”²⁷. În ceea ce privește conștiința aceasta „trebuie să fie atât de vie și de trează încât fiecare creștin să considere parohia ca pe o adevărată, caldă și binefăcătoare familie a sa”²⁸, percepția aceasta fiind o consecință a statuării unei liniști lăuntrice care sedimentează și decantează apoi valori, nonvalori, reziduuri. „Libertatea interioară care vine de la Sfântul Duh și se manifestă în puterea noastră de iertare și reconciliere slăvește pe Dumnezeu Atotțiitorul și este tuturor făcătoare de bine, când este rodul pocăinței sau al schimbării celor înrobiți de minciună și falsitate, de nedreptate și indiferență față de semeni”²⁹.

Terenul sau ogorul material și spiritual al lucrării pastorale a preotului, parohia este „comunitatea creștinilor ortodocși, clerici și mireni, situată pe un anume teritoriu și subordonată centrului eparhial din punct de vedere canonic, juridic, administrativ și patrimonial, condusă de un preot paroh numit de chiriarhul eparhiei respective”³⁰. Ca urmare a acestei simbioze, „de comunitate-comuniune realizată, parohia a fost, în toată istoria Bisericii, modelul eclezial de organizare și viață socială”³¹. Atmosfera dominantă din acest areal pastoral trebuie să aibă ca sursă „duhul dragostei reciproce și al ajutorării frățești” iar ca formă vizibilă de manifestare, duhul „colaborării armonioase și al manifestărilor religioase în comun”.

Forța dominantă care întreține cu fermitate și demnitate conștiința de enoriaș, o dă suma actelor liturgice și pastorale la care enoriașul este chemat spre a le împlini și a le păstra cu sfințenie. „A fi botezat în aceeași biserică, în aceeași cristelniță, adeseori de către același preot, a te împărtăși din același potir, a avea îndrumător sufletesc una și aceeași persoană, împreună cu marea majoritate

²⁷ Gheorghios D. Metallinos, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, Ed. Deisis, Sibiu, 2004, p. 47.

²⁸ Pr. Prof. Dr. Gheorghe Lițiu, Pr. Lect. Dr. Dorel Man, *op. cit.*, p. 111.

²⁹ †Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *Dăruire și dăinuire*, Ed. Trinitas, Iași, 2005, p. 399.

³⁰ *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al B.O.R., București, 2008, p. 37.

³¹ Gheorghios D. Metallinos, *op. cit.*, p. 50.

a credincioșilor din parohie, însemnează a fi legat cu toate puterile ființei tale de patrimoniul spiritual și material pe care îl alcătuiește parohia³². Toate resorturile amintite asigură integrarea în viața comunității rezervându-i credinciosului sau enoriașului statutul de persoană responsabilă, integră, loială și peremptorie. Cel în cauză depășește faza pasivității contraproductive și se orientează conștient și consecvent, spre modurile active de investigare, spre a cunoaște și a conserva spre a folosi timp îndelungat tezaurul de învățături, obiceiuri și tradiții perene, comoară care a întreținut și valorificat spiritul comunitar.

„Scopul parohiei este să conștientizeze faptul că *bunul creștin* e un membru viu al Bisericii locale, ceea ce se măsoară cu frecvența participării lui la dumnezeiasca Euharistie și în general la cult, dar și cu răspunsul lui la viața parohiei și la nevoile ei (nevoile membrilor ei)³³. De la *Păstorul cel Bun* (I. cap.10), prin lucrarea celui chemat la preaînalta treaptă a preoției, credinciosul, prin asumarea drepturilor și mai ales a îndatoririlor, trebuie să-l întruchipeze pe păstoritul cel vrednic, jertfitor și pozitiv ambițios, înțelept și smerit, curajos și răbdător; toate acestea ca membru cu drepturi depline al parohiei, „centru bisericesc de unitate și comuniune a tuturor credincioșilor și de transfigurare universală a vieții lor, a relațiilor și a lumii lor în Împărăția lui Dumnezeu³⁴.”

În economia unui succes în activitatea pastorală, a te simți dator că ești creștin, credincios și susținător al unui program pastoral, duhovnicesc și gospodăresc, deci participant activ la viața comunității, este un mare câștig, element care de fapt dă sens celui în cauză.

Îndatoririle esențiale ale credinciosului îl responsabilizează pe acesta și îl ajută în a-și găsi rolul și rostul în viața parohiei. Astfel credinciosul are, în principal, îndatoririle, nu obligațiile:

- de a participa, cu cât mai deasă frecvență, la slujbele Bisericii, preponderent în duminici și sărbători și de a se împărtăși cu Sfintele Taine;
- de a susține, întări și mărturisi credința Bisericii Ortodoxe;
- de a viețui potrivit învățăturii de credință ortodoxă;
- de a asculta de preotul paroh, sprijinindu-l în realizarea programului pastoral, misionar.

Fiecare credincios trebuie să aibă o conștiință puternică de enoriaș, fapt care le înnobilează pe cele de mai sus, enoriașul devenind păstoritul cel vrednic.

Abstract: The fundamental duties believers make them responsible and help them find their role and purpose in the life of their parish. Thus, believers have the

³² Pr. Prof. Dr. Gheorghe Lițiu, Pr. Lect. Dr. Dorel Man, *op. cit.*, p. 111-112.

³³ P. 110.

³⁴ Gheorghios D. Metallinos, *op. cit.*, p. 111.

Pr. Lect. Dr. Mihai Iosu.

following duties, not obligations: to participate, as frequently as possible, in the divine services of the Church, especially on Sundays and feasts, and in the Holy Mysteries of the Church; to support, strengthen and confess the belief of the Orthodox Church; to live according to Orthodox teachings; to obey their parish priest and support him in accomplishing his pastoral and missionary programme. Every believer must have a strong consciousness of a parishioner, which ennoble the above, the parishioner becoming thus the worthy shepherded.